કીસ્સા જમજમાકી ખોપરીકા.

ઊરદુ ઝબાન ગુજરાતી હરફોમાં.

—:૦:૦:—

છપાઇ પરગટ કરનાર.

કાઝી રહેમતુલ્લા સાહેબ.

મુંબઇ શાખે ફતહુલ કરીમ પરેસમાં છાપયુછે.

—:૦:—

સને ૧૩૦૭ હીજરી. સને ૧૮૯૦ ઇસવી.

—:૦:—

કીંમત ૦।–

કીસ્સા જમજમાકી ખોપરીકી.

—:૦:—

નાગહાં કુદરત ખુદાસે યું હુવા,
જીન ઝમીનો આસમાં પએદા કીયા.
છાજતી હુએ ઊસહી સાહેબકો બખાન,
જીનને સરજા હુએ ઝે કુદરત કુલ જહાન.
ખાક પાનીસે અજબ ખલકત ધડે,
આપ પએદા કરકે નાપએદા કરે.
બહોત હુએ ઊસકા કરમ બર અંબીયા,
મોજીઝા કુદરતકા હુએ ઊનકો દીયા.
બર તમામી અંબીયા હકકા સલામ,
અંઝ હમા આલમ હુએ હદયા સુદામ.
દર રીવાયાતે સહી અઝ રાવીયાં,
જમજમાકા કીસ્સા યું કીતા બયાં.
એકદીન ઈસા નબી દજલે કીનાર,
દેખતે જાતેથે લનએ કીરદીગાર.
રાહમેં આઇ નઝર એક ખોપરી,
બહોત દીનકી થી વોહ જો સુખી સડી.
માસ ગલ માટી હુએથે ઊસકે હાડ,
કીડીયાં ઊશમેં ભરીંથી બેશુમાર.
મુંહ ઔર આંખોંમેં સુન ભરગઇથી ધુલ,
ચીડ સીતી છુટેથે સબ દાંતોં કે મુલ.
ઇસ તરેહ દેખી પડીથી ખોપરી,
દર દીલે ઇસા તફકકીર આ પડી.
કુદરતે રબ દેખકર અચરત હુએ

સાઅતે બાદઅઝ કહે અએ ઝુલજલાલ,
કર મુજહે માલુમ ઈસીકા કુલ યેહ હાલ.
યા ઇલાહી તુને યેહ ખલકત કરી,
આપ કુદરતઅપની ફેર ઝાહીર કરી.
હુસ્નો ખુબી દેકે ઊસકો મીસલે ફુલ,
ફેર મીલાયા હએ ઊસે દર ખાકો ધુલ.
તુજહસે સાહેબ બોલનેકી જી નહીં,
હમકો યાં દમ મારનેકો જા નહીં.
યા ઈલાહી કર તુ અબ તેરા કરમ,
મુજહ બતા ઇસ ખોપરીકા સબ મરમ.
તાકે વાકીફ હું બહાલે ખોપરી,
અઅવલો આખીર જો ઇસકે સર પડી.
આએ વહાં જીબરીલ અઝ એઝદ તઆલ,
ખોપરીકો આનકર કીતા સવાલ.
બોલ ઈસાસે જો તુજહ પુછે સુખન,
હાલ સબ અપના નયા ઓર જો કહન.
જીબરીલ ઇસાકો સભી બોલા અહેવાલ,
જાકે પુછો ખોપરીસે તુમ સવાલ.
હઝરતે ઇસા નબી નઝદીક જા,
ખોપરીસે હાલ સબ ઊસકા પુછા.
રબકી સોગંદ દે કહા અએ ખોપરી,
હાલ અપના કહે મુજહે તુ કયું પડી.
હાલથા અઅવલ તેરા સુન કીસ મીસલ,
ખુબસુરતથા કે તુ થા બદશીકલ.
પાદશાહ તુ થા કે યા મરદે ગદા,

ખોપરી ઇસાસે યું બોલી સુખન,
મરગએકો મેરે હોગએ કઇ કરન.
બાદશાહથા મએં બમુલ્કે મીસરો શામ,
હફ્ત કીશવરમેં સુનો મેરાથા નામ.
ચાલીસ હઝાર શહેર મએં અપને બનાએ,
સવ હઝારાં બાગ મએં અપને લગાએ.
છે હઝારાંથીં સહેલી મીસલે માહ,
હીરેકી. બા ઝેવરો તાજો કુલાહ.
એક હઝાર પહેલવાંથે લશકરી,
સબકો દેતાથા બહોત મએં દીલબરી.
ચેહેલ હઝારાં બંદએ રૂમી ગુલામ,
હર કસીકો તાજો ખીલઅતથી ઇનામ.
લાવ લશકરકા નજાનું અંતો પાર,
બહોતથે અફઝું વે અઝ હદ્દો શુમાર.
જુમલા મીસકીનાં વ દુરવીશાં શહર,
લંગરે શાહીસે ખાતે ગેટ ભર.
સાતસવ કુત્તેથે અઝ બહેરે શીકાર,
બાઝો શીકરે ઔર ચીતે બેશુમાર.
પાદશાહથા ઇસવઝે મએં દરજહાં,
દેખો અબ તો હાલ મેરા હુએ યહાં.
ફેર કહે ઇસા તુજહે કીતનેક સાલ,
હોગએ હુએં યાં પડા હુએ ઇસ મીસાલ.
વોહ કહા નવ સવ બરસ મુજહકો હુએ,
દેખો ગલકર હાડભી માટી હુએ.
બાદઝાં ઇસા નબી ઊસકો કહે.

તબ કહા ઊસ ખોપરીને હોશદાર,
મએં ગયાથા એકદીન બહેરે શીકાર.
બહોત કુછ લાયા શીકાર ઊસ દીન પકડ,
શાનો શવકતસે મએં આયા ફીરકે ઘર.
તનમેં પએદા હોગઇ ઊસ દીન જલન,
તપકે મારે જલગયા સારા બદન.
ભુક તો મુતલક મેરી જાતી રહી,
નીંદભી આંખોંસે બીલકુલ ઊડગઇ.
મુંહભી મેરા હોગયા એકબાર કરદ,
બંદ બંદમેં હોગયા મેરે જો દરદ.
આનકર હાઝીર હુએ સારે હકીમ,
બહોતસે શરબત પીલાએ મુજહ ફહીમ.
લેકીન તપકી સોઝ તો બુઝહી નહીં,
કોઇ દવા દારૂ મુજહે લાગી નહીં.
બહોત દીન સર માર રહે સારે તબીબ,
મઓતકી દારૂ નહીં ફીરગએ નસીબ.
સાત દીન ઊસ હાલસે ગુઝરે જીયાં,
મઓત આ હાઝીર હુઇ તબ નાગહાં.
ચાર ઊસકે હાથથે ઔર ચાર સર,
દેખતે ઊસકો ગયા મએં સુધ બીસર.
મેરે ગલેમેં આકે ડાલે સો ઝંજીર,
હાલ મેરા હોગયા બહોતહી હકીર.
જીવ તો હુલકુમમેં રહેગયા અટક,
જીબ તો દહેશતકે મારે ગઇ લટક.
સાંસભી ના લે [illegible] સીના રંધાએ,

હાથ દાનોં પઓંચે મલનેસે રહે,
પાંવકે ટખનેભી હલનેસે રહે.
સરકી મેરે ટુટતી જાવેં રગાં,
જીવ તો ભાગા ફીરે જાવે કહાં.
ગર નહોતી બંદ યેહ મેરી ઝબાં,
આસમાં તક પહોંચતી મેરી ફુગાં.
જીવકે બે દીન સો મઓ કીતને કહું,
મઓતકી તલખી ઝબાંમેં હુએ હુજું.
મારકર તબ જીવ મેરા લે ચલે,
લાવલશકરથા મેરા સો તલમલે.
માલો ઝર ખરચો અગર લાખોં કરોડ,
જીવ લેનેહાર ના દેવે સો છોડ.
હઝરતે ઇસાને ઊસકો ફેર કહા,
ગોરમેં કયા મામેલા તુજહસે હુવા.
જબ અંધેરી ગોરમેં તુજહકો સુલાએ,
રાત પહેલી ગોરમેં કયુંકર સો જાએ.
કહે તુજહે વાં દુખ હુવા યા સુખ હુવા.
દુખ સુખ અપના દે સભી મુજહકો બતા.
જમજમાકી ખોપરી બોલી અસીર,
ગોરમેં રખતે આએ મુનકર નકીર.
દેખતેહી ઊનકી સુરત ડર સો આએ,
મએં તો જાના મારકર મુજહકો સો ખાએ.
ચશ્મ અઝ્રક રૂખ સીયાહ દંદા દરાઝ,
બાલ લંબેથે બદનપર રૂખ ફરાઝ.
હાથમેં હરએકકે ગુરઝે ગીરાં,

ઊસ તરેહસે આ ખડે મેરે કને,
પુછને લાગે મુજહે દોનાં જને.
કહે શીતાબી કઓન હુએ તેરા ખુદા,
મએં કહા ડરતેહી તુ મેરા ખુદા.
ગુરજ ભારી મુજહકો વોહ મારા તભી,
હાડ ચુરા હોગએ મેરે સભી.
અઝ ગઝબ વોહ મુજહસે બોલે હુએં તભી,
કયું ન ખાલક જાનતા ઔર અપના નબી.
કયું ન બુજહા તુને જીસ પએદા કીયા,
જાન માલ ઔર મુમલીકત દવલત દીયા.
પાદશાહી દી તુજહે દુનયા ભીતર,
તખ્ત બીઠલાકર ધરા સરપર છતર.
અબ સઝા તેરી યેહી હુએ અએ લઈં,
માર ખાયા કર તુ અબ છુટક નહીં.
ફીરકે મારા મેરે તઈં ગુરજે ગીરાં,
ઝરરા ઝરરા હોગએ સબ ઊસ્તેખ્વાં.
યા નબી અલ્લાહ જો તુમ માંગે દુઆ,
તબસે પાયા રસ્તગારી અઝ બલા.
બાતસે ફારીગ જો મએં હુંગા ઇતાલ,
ફેર પડેગા સરપે મેરે આ જંગલ.
ફેર જલાવેંગે મુન્હે દે નારમેં,
ઝરરા તાકત નહીં મુન્હે ઊસ કારમેં.
કર કરમ મુજહ હાલપર તુ અએ નબી,
માંગ હકસે વોહ મુજહે બખશે અભી.
[illegible] મ માંગો દુઆ.

અબ મુજહે તાકત નહીં દુખ સહે સકું,
તુમ બીના યેહ બાત જા કીસકો કહું.
ફેર અગર જીતા હો મએં દુનયામેં આઊં,
બર ખુદા ઔર બા નબી ઇમાન લાઊં.
હજરતે ઇસા નબી રોકર ચલા,
સીજદેમેં સર રાખકર માંગી દુઆ.
યા ઇલાહી યેહ દુઆ કર તુ કુબુલ,
અઝ તુફએલે હજરતે અહમદ રસુલ.
જમજમાકો જીવતા કર યા ઇલાહ,
કર કરમકી તુ મેરે પર એક નીગાહ.
હકકી દરગહમેં કુબુલ હુઈ યેહ દુઆ,
જમજમા જીવતા હુવા ચંગા ભલા.
બા નમાઝે રોઝો શબ મશગુલથા,
દવલતે દુનયામેં જબતક જીવતા.
જીસને ખાઇ સરમેં ઠોકર એકબાર,
ફેર ન છતરાવે કભુ વોહ બાર બાર.
આકીબત હોકર મુસલમા વોહ હુવા,
લાયકે દીદાર જન્નતકા હુવા.
જમજમા ઇસકે દામન આ લગા,
અવ્વલો આખીર હુવા ઊસકા ભલા.
દામને હઝરત મોહમ્મદ મુસ્તફા,
રાતદીન રહેતાહએ આલમ સબ લગા.
મઓતકે દરયાવકા હોવે ઊતાર,
તુમ ઊતારો યા નબી આલમકો પાર.
તુમસે ઊતરેં પાર સબ આલમ તમામ,
હદયએ આલમ દરૂદાં વસ્સલામ.

...ન.

જાહેર ખબર.

—:૦૦:—

આ નીચે લખેલા કીસ્સા, મરશીઆ તથા નાટકનાં ગાયનો વગેરે તરેહવાર દીલને ખુશી ઉપજાવનાર શુધ ઉરદુ ભાષામાં ને ગુજરાતી અક્ષરોમાં સારી રીતે સુધારીને સારાં સફાઈદાર કાગલો ઉપર છપાવીને તઇઆર કરેઆછે, તે જે સાહેબોને ખરીદ કરવા હોય તેવોએ મુંબઈનાં બાહારકોટ બંબાખાના આગલ કોલસા મોહલ્લાની પાસે બંબાખાનાની સાંમે નંબર ૬૫ વાલી ચાલીમાં શીરી પોરબંદરનાં કાઝી રહેમતુલ્લા સાયબની. દુકાંનેથી કીમત મોકલી મગાવી લેવા.

કીસ્સો બેહેરામગોર ને બાનોહુસનનો.

કીસ્સો મલીક મોહુમ્મદ ને ગેતી અફરોજનો

અલેફ લએલા, પુરા ભાગ ૨૪

જંગનામએ મોહુમદ હનીફ

કીસ્સો યુસુફ ઝલીખાનો

દીવાને સાદીક (ગઝલસ્તાન)

દીવાને ઝામીન.

ચમનબેનઝીર, પુરા ભાગ ૩

લઝતે ઇશક (મસનવી)

કીસ્સો હાજી મંગલોરીશાહનો

કીસ્સો દલ્લાલએ મુખતાલ યાને મકકારે ઓરતન દાસ્તાન

ગુલઝારે હુસેની ભાગ(૨

મુનતખબે નઝીર, દરેકભાગની

વફાતનામા બીબી ફાતીમા
કીસ્સો શીકંદર ઝુલકરનએન
ચાર દરવેશનો...૨ ૧)
બદરેમુનીર ને બેનજીર
ગુલબા સનોબર
શાહે જહાં ને શાહપરી
કીસ્સો નાજનીન પઠાનનો
ગુલશાને દેહલી
કીસ્સો તમીમ અનસારી
લેલા મજનુ, નાટક ચારઅંકી
કીસ્સો સાહે રૂકુમ
હાતમનામુ
અલાદીનનું ગાયન (નાટક)
કીસ્સો સોદાગરબચ્ચાનો
કીસ્સો બીરૂલઅલમનો
લેલી મજનું
એ વગેરે મોહરમના મરસીયા અને ઇમામોની શાહદતની કીતાબો,

TRANSLATED BY MOONSHI F. M. SOOLEMAN